

Het grote paarse woordenboek

AAS/ACE: Afkorting. Zie aseksueel.

AGENDER: Agenders hebben geen gender.

ANDROGYN: Wanneer een persoon zich zowel mannelijk als vrouwelijk presenteert.

AROMANTISCH: Mensen die geen of beperkte romantische aantrekkingskracht ervaren zijn aromantisch. Zie ook romantisch.

ASEKSUEEL: Een term die gebruikt wordt voor mensen die geen of beperkte seksuele aantrekkingskracht ervaren. Dit betekent niet per se dat een aseksueel persoon nooit seks heeft.

BINDER: Kledingstuk die het beste valt te vergelijken met een sportbeha, die wordt gebruikt om de borsten geheel plat te drukken. Een binder wordt voornamelijk door transmannen gebruikt, maar ook door vrouwen tijdens theaterstukken of cross-dressing.

BIOLOGISCH GESLACHT: Het fysieke geslacht waarmee je geboren bent. Het gaat hierbij dus om de lichamelijke kenmerken waarmee je geboren bent en de hormonen die je lichaam aanmaakt. Biologisch geslacht hoeft niet overeen te komen met het gender.

BISEKSUEEL: Geaardheid waarbij iemand zich aangetrokken voelt tot meer dan één geslacht of gender. Een biseksueel persoon valt dus zowel op mannen als op vrouwen.

CISGENDER: Een term voor mensen van wie de genderidentiteit overeenkomt met het biologische geslacht. Bijvoorbeeld als iemand geboren wordt als man en zich ook man voelt. Dit is het tegenovergestelde van transgender.

COC: Nederlandse belangenorganisatie voor iedereen die te maken heeft met seksuele- en genderdiversiteit. Ze zet zich in voor gelijke rechten en acceptatie van LHBTQ'ers in Nederland en het buitenland.

COMING-OUT: Het moment dat een persoon zijn seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit

kenbaar maakt. Nederlands: uit de kast komen.

CROSS-DRESSER: Kan een hetero-, bi-, of homoseksueel zijn die zich kleedt als het andere geslacht. In de jaren zeventig kon een groep zich niet vinden in de term travestiet, die meer te maken heeft met de seksuele opwinding die gepaard gaat met het zich kleden als het andere geslacht.

DIE/DIENS: Het genderinclusieve persoonlijk en bezittelijk voornaamwoord. Je gebruikt die/diens in plaats van hij/zijn of zij/haar.

DEMISEKSUEEL: Als iemand demiseksueel is heeft die pas seksuele gevoelens voor iemand als die een sterke emotionele band met diegene heeft.

DISCRIMINATIE: Discriminatie is het onderscheid maken tussen mensen of groepen, wegens bijvoorbeeld hun huidskleur, leeftijd, geslacht, of geaardheid.

DRAG QUEEN/DRAG KING: Meestal een man die zich op een uitbundige manier kleedt als vrouw en op deze manier met gender speelt. Denk hierbij aan een dikke laag make-up, grote jurken en opvallend haar. Een drag king is een vrouw die zich uitbundig verkleedt als man.

EMANCIPATIE: Het streven naar een gelijkwaardige positie in de maatschappij van een achtergestelde groep.

ENBY: Zie non-binair.

(GENDER)EXPRESSIE: Hoe vrouwelijk of mannelijk je overkomt door je uiterlijk en gedrag.

FEMINIEN: Woord dat wordt gebruikt voor wat als vrouwelijk wordt gezien (bijvoorbeeld lang haar of een zorgzaam karakter). Tegenovergestelde van masculien. Wat als femien wordt gezien kan stereotiep zijn, maar kan ook een manier zijn om jezelf te uiten, waarvoor je geen vrouw hoeft te zijn. Wat als femi-

nien of masculien wordt gezien, verschilt van plaats tot plaats en van tijd tot tijd. Zie ook masculien.

FEMINIST: Iemand die strijdt voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen, en gelijke rechten en een gelijke machtsverhouding tussen mannen en vrouwen.

FLUÏDE: Fluïde heeft vele betekenissen. Het betekent onder andere "veranderlijk". Vaak wordt het in combinatie met gender behandeld (zie genderfluïde), maar iemand kan bijvoorbeeld ook seksueel fluïde zijn.

FTM: Female to male, zie transman.

GAY: Een ander woord (en het Engelse woord voor) homoseksueel.

GAYBAR: Een gaybar is een bar waar vooral LHBTQ'ers op afkomen. Voor veel LHBTQ'ers is een gaybar een veiligere plek om met andere LHBTQ'ers contact te maken of natuurlijk om gewoon een drankje te doen.

GAYDAR: De sociale vaardigheid van homoseksuelen (dus ook lesbiennes en biseksuelen) om elkaars geaardheid te herkennen. Onderzoek heeft aangetoond dat homoseksuelen beter andere homoseksuelen kunnen herkennen.

GAY PRIDE: Feestdag rond seksuele en genderdiversiteit.

(SEKSUELE) GEAARDHEID: De vorm van seksuele of romantische aantrekking die je voelt.

GENDER(IDENTITEIT): De term die gebruikt wordt om aan te geven hoe iemand zich lichamelijk en geestelijk voelt. Iemand voelt zich man, vrouw of een gender buiten deze twee. De genderidentiteit komt niet altijd overeen met het biologische geslacht.

GENDERDYSFORIE: Een ongelukkig gevoel dat ontstaat omdat je geslacht niet overeenkomt met je genderidentiteit.

GENDERFLUÏDE: Wanneer je je de ene keer man voelt en de andere keer vrouw. Door deze mengeling hebben mensen geen vaststaand gender, maar wisselt het constant.

GENDERNEUTRAAL/GENDERINCLUSIEF: Geen onderscheid makend tussen de seksen en de daaraan toegeschreven eigenschappen, gedragingen en voorkeuren. De vergelijkbare term genderinclusief is doorgaans correcter.

GENDERCHIRURGIE: Genderchirurgie is de behandeling voor genderdysforie (zie genderdysforie). Hierbij wordt iemands uitwendige primaire geslachtskenmerken (geslachtsdelen en borsten) en vaak ook secundaire geslachtskenmerken (kaaklijn, heupen) aangepast zodat het uiterlijk overeenkomt met iemands gender.

GESLACHT: Zie biologisch geslacht.

GSA: Afkorting van 'Gender and Sexuality Alliance'. Een groep leerlingen en docenten die wil dat hun school veilig is voor iedereen, los van iemands seksualiteit of gender. Iedereen kan een GSA starten!

GESLACHTSVERANDERING: Verouderde term. Zie genderchirurgie.

HERMAFRODIET: Een term die aangeeft dat er van nature zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtskenmerken aanwezig zijn in planten en dieren. Dit is anders dan intersekse.

HETERONORMATIEF: De aanname dat een jongen nu eenmaal op een meisje valt en anderom. Het idee van heteronormativiteit is dat heteroseksualiteit als de norm geldt, en al het andere als "afwijkend".

HETEROSEKSUEEL: Seksuele oriëntatie waarbij je je romantisch en/of seksueel aangetrokken voelt tot mensen van het andere geslacht.

HOLEBI: Een afkorting die staat voor 'homo, lesbisch, biseksueel'. De term wordt in Nederland weinig meer gebruikt, maar is in Vlaanderen nog heel gebruikelijk.

HOKJESDENKEN: Wanneer je mensen en dingen bij het denken indeelt in categorieën aan de hand van vooroordelen. Zie ook: stereotypering.

HOMOFOBIE: De angst of haat voor homoseksualiteit.

HOMOSEKSUEEL: Seksuele oriëntatie waarbij je je alleen aangetrokken voelt tot iemand van hetzelfde geslacht.

HORMOONBEHANDELING: Als iemand in transitie gaat krijgt diegene een hormoonbehandeling. Een transvrouw krijgt gedurende de behandeling oestrogenen (vrouwelijke geslachtshormonen) zodat bijvoorbeeld haar borsten wat gaan groeien. Ook wordt gezorgd dat ze minder testosteron (mannelijke geslachtshormonen) aanmaakt. Een transman krijgt testosteron toegediend, wat onder andere zorgt voor meer seksuele opwindning.

INTERSECTIONALITEIT: Onderdeel zijn van een of meerdere minderheden. Iemand kan meer onderdrukking of discriminatie onderkennen door onderdeel van meerdere minderheden te zijn.

INTERSEKSE: Dit gaat om je lichaam. Als je intersekse bent, past je lichaam niet helemaal binnen het hokje man of vrouw zoals mensen dat bedacht hebben.

LESBIENNE: Een vrouw die zich romantisch en/of seksueel uitsluitend aangetrokken voelt tot andere vrouwen.

LHBTQ(IAP+): Afkorting die staat voor Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender en Queer. De afkorting wordt gebruikt om deze groepen te benoemen. De Engelse vertaling is LGBT. De afkorting wordt soms aangevuld met de I van Intersekse, de A van Aseksueel en de P van Panseksueel. Je kan ook IAP vervangen door een plus-teken.

MASCULIEN: Woord dat wordt gebruikt voor wat als mannelijk wordt gezien (bijvoorbeeld een baard of een kort lontje). Het tegenovergestelde van feminien.

METROSEKSUEEL: Een persoon, meestal een man, die heel erg met zijn uiterlijk bezig is en daarin vrouwelijke trekjes vertoont. Een metroseksuele man is ook niet bang om zijn gevoelens en zachte kant te laten zien. Het woord metroseksualiteit eindigt dan wel met "seksualiteit", dat is het eigenlijk niet.

MISGENDERING: Wanneer je een persoon aanspreekt of beschrijft met een woord of woorden die niet overeenkomen met het gender waarmee diegene zich identificeert.

MTF: Male to female, zie transvrouw.

NON-BINAIR: Als je een ander gender dan man of vrouw hebt, ben je non-binair. Iemand kan zich bijvoorbeeld zowel geen man als vrouw voelen maar meer het gevoel hebben in het midden te zitten, of zich juist de ene dag meer als man en de andere dag meer als vrouw voelen. Een veelgebruikte afkorting is Enby.

OESTROGEEN: Vrouwelijk geslachtshormoon. Zie hormoonbehandeling.

OMNISEKSUEEL: Zie panseksueel.

OPENGESTELD HUWELIJK: Als het huwelijk niet alleen voor heteroseksuele paren maar ook voor niet-heteroseksuele paren is opengesteld. Dit is een beter woord voor homohuwelijk, omdat er met dit woord geen onderscheid wordt gemaakt.

PANGENDER: Het tegenovergestelde van een agender. Een pangender voelt zich in alle mogelijke genders thuis.

PANSEKSUEEL: Seksualiteit waarbij iemand alleen verliefd wordt op een bepaald karakter en hierbij helemaal niet let op geslacht of andere lichamelijke kenmerken.

PINKWASHING: Een term die wordt gebruikt om reclame te beschrijven die LHBTQ-vriendelijk lijkt, maar vooral als doel heeft om een bedrijf een positief imago te bezorgen.

QUEER: Als je seksualiteit en/of gender niet volgens de norm is (niet in een hokje past).

QUEERBAITING: Het lokken van LHBTQ'ers (baiting is Engels voor "aanlokken") met queer personages in series en films, terwijl die personages eigenlijk slechts bijrollen spelen. Hierbij krijgen producties wel meer publiek, maar hoeven ze het queer-zijn niet dieper te behandelen.

ROMANTISCH: Heeft betrekking op gevoelens voor iemand. Iemand die aseksueel is kan bijvoorbeeld nog wel romantische gevoelens voor iemand hebben. Ook kan iemand die heteroseksueel is nog wel romantische gevoelens hebben voor hetzelfde geslacht, maar geen seksuele.

SEKSE: Zie biologisch geslacht.

SEKSUALITEIT: Deze term staat voor iemands seksuele gedrag en neigingen. Zo kan je vallen op mannen, vrouwen, mensen met non-binaire genders, meerdere of alle genders, of je kan je helemaal niet aangetrokken voelen tot anderen.

SEKSUELE DIVERSITEIT: Overkoepelende term voor alles wat met seksualiteit te maken heeft en de verschillende vormen hiervan.

SKOLIOSEKSUEEL: Iemand die zich aangetrokken voelt tot mensen die niet cisgender zijn (zie cisgender).

STEREOTYPERING: Een overdreven en simplistisch beeld van een groep mensen. Hierbij worden bepaalde kenmerken van de groep overdreven en aan ieder persoon uit de groep toegeschreven. Dit komt vaak niet overeen met de werkelijkheid. Dit wordt vaak verward met hokjesdenken.

TERF: Een afkorting voor "Trans-Exclusionary Radical Feminist". TERF's zijn feministen die transvrouwen niet als vrouw beschouwen. Ze vinden dat transvrouwen in essentie nog van het mannelijk geslacht zijn. Daarom vinden ze dat transvrouwen niet dezelfde rechten als cisgender vrouwen verdienen.

TESTOSTERON: Mannelijk geslachtshormoon. Zie hormoonbehandeling.

THEM/THEY: De Engelse vertaling van die/diens. Zie die/diens.

TRANSFOBIE: De angst of haat voor transgenders.

TRANSGENDER: Wordt gebruikt als een term voor iedereen die een ander gender heeft dan de lichamelijke sekse bij geboorte.

TRANSITIE: Een overgang en/of verandering naar een nieuwe toestand. In het geval van transgender mensen gaat dit om veranderingen op sociaal en lichamelijk gebied zodat ze meer als het ervaren gender gezien te worden en zichzelf prettiger te voelen. Het kan dan gaan over hormonen of operaties, maar ook veranderingen in naam of kleding.

TRANSMAN/TRANSVROUW: Een transgender die geboren is als het ene geslacht, maar zich identificeert met het andere geslacht. Vaak gaat iemand dan in transitie om daadwerkelijk als het andere geslacht te gaan leven. Een transman voelt zich man, een transvrouw voelt zich vrouw.

TRAVESTIET: Zie cross-dresser.

TWO-SPIRIT: Een term die de indianen (Native-Americans) gebruiken voor mensen die zich niet identificeren als mannelijk of vrouwelijk maar daartussenin, of soms mannelijk, soms vrouwelijk.

X: De letter die wordt gebruikt om non-binaire of interseks mensen mee aan te duiden op het paspoort en ID-kaart.